

עין משפט
נר מצוה

כא:

סופר **מהא**. לא כמו שפירש בקונטרס כותב ספר תורה בטעות דאין זה פסידא דלא הדר דיכולין להגיהו אלא כדפרישית לעיל כותב שטרות: **וּמִבְּקָרִי** דרדקי. פי' בקונטרס דהמקצב (ב"מ דף קט. וסע) דהוי פסידא דלא הדרא משום דשצשמת כיון דעל על וקשה לר"י דהא רבא גופיה אית ליה לעיל דשצשמת ממילא נפקא ואומר ר"י דהוי פסידא דלא הדר דאוהי עשהשמלמד להסטעות המסתבטליס^א דאוהי עשה אין יכולין להחזיר לעולם: **שְׂתָרְאָא**. וא"ת מאי פסידא איכא אי יפסיד ישלם וי"ל דאינו מפסיד אלא שפושע שאין הנגיעות גדילות כמו שהיו ראויות ליגדל^ב: **מרחיקין** מצודת הדג בו'. אע"ג דר"ת מפרש דנדצר של הפקר אפי' רשע לא מיקרי כדמתן (פאה פ"ד מ"ג.) גצי פאה פירס טליתו עליה מעבירין אותו ממנה וכן מתן צפ"ק דב"מ (דף י.) ראה את המציאה ונפל עליה וצא אחר והחזיק בה זה שהחזיק בה וזה ולא מיקרי רשע אלא צעני המהפך בחררה וצא אחר ונטלה משום שאס לא ישמכר במקום דשמעמא לא קשיא דאע"ג דהוי דצר של הפקר מ"מ בכמה מקומות ימלא שיוכל לפרוס מזודתו ועוד דהכא אומנותו צק^ד והא דלמרינן צפרק חוקת הצמים (לקמן דף נד:) נכסי כנענים הרי הן כמדצר כל המחזיק בהן וזה צהן מאי טעמא כנעני מצי מטא וזי' לדיה איסתלק ליה וישראל לא קני עד דמטי שטרא לדיה ופי' רשצ"ס הסם דישאל המחזיק רשע מיהא מיקרי ולפי' ר"ת אפי' רשע לא הוי כיון שלא ימלא במקום אחר וקשה לרשצ"א מהא דלמר בצאיהו נשך (ב"מ דף עג.) רב מרי צר רחל משכן ליה ההוא נכרי ציתא אול רצא וחציה נטר תריסר ירחי שמת שקל אגר ציתא אמטייה לרצא א"ל האי דלא מטאי לה למר אגר ציתא עד השתא דלמר מר סתם משכנתא שמת ולא מזי נכרי לסלוקי והשתא כיון שקדמה חוקת רב מרי לחוקת רבא אי"כ וזה צה רב מרי דנכסי כנענני הרי הן כמדצר ואי מקרי רשע אמי שפיר דלא היה רוצה לזכות בה אצל לפירוש ר"ת דאפילו רשע לא מיקרי אמאי לא וזה צה רב מרי כיון דהיתר גמור הוא ושמא לפנים משורת הדין עזר ולריצ"א נראה דחוקת רב מרי לא היתה אלא צתורת משכון ורצא קנה ממנו צשטר וזכה צה ואחר כך נתן מעות ונע"ע מוספות קדושין נט. ד"ה עני המהפך וכו' ותוס')

רבינו גרשום

מאי טעמא עבדת הכי דמשיירת נשים: האי בר מבואה א) מהחזה מביו (בני אדם) ולא היה רגיל לכן וקא מוקים ריחים שלו סמוך לריחים של חבריו: דינא הוא כו'. מרחיקין מצודת הדג מן הדג שאם היה רגיל אחד לפרוש מצודתו בשךשחיקובמים ובה חבריו ורצה לעשות מצודתו כמו כן מרחיקין אותה מן מצודת חבריו כמלוא ריצת הדג דמצי למימר ליה קא פסקת חיותאי ותסייע לרב הונא. מהא לא חסייע אותו דרשאי דגים דיהבי סיירא ומרשם הכי מרחיקין מפני כי מסיך לו דבר שבא כבר למצודתו במאכל משמים במצודתו לפי ששכספיינן ורואין מאכל במקום אחר ברוחקי מצודתו של זה והולכין לשם וגולו בידים דבר שכבר נבא] במצודתו אבל ברוחק פרטה אינו יכול להביט המאכל. אבל גבי ריחים דליכא למימר הכי דבר הבא לידי הסיי פמני שעדיין לא בא לידי כלום מורה דמצי לאוקמיננו דמבוי: לימא דאמר כו' יהודה ולא כרבנן. מפני שמרגיל התנוקות לבוא אצלו ומצי למימר ליה שאר בעלי חנויות קא פסקת לחיות: שיוסקי. שקדים: ומרחץ. שהיו רגילין לשכור מרחץ כדי לרחוץ: אתה עושה בתוך שלך ואני עושה בתוך שלי. ואשכח לרב אבא אומן^א כופין בני מבוי זה את זה שלא לחשוב ביניהן לא חיית. כלומר אומנין של מבוי אתר אינן רשאי להחשיב כמבוי זה שלא לדעת כולן ולשכיני שבמבוי שלו אינו כופוה שלא יוקץ מן אומנותו משום דאמר ליה אתה עושה בתוך שלך ואני בתוך שלי: רשב"ג אומר אף לשכני כופוה. ורב הונא אבר כרשב"ג: בר מתא אבר מתא אחריתי מצי מעכב שאם היה אומן א' בעיר ובה אומן אחר מעיר אחת כאותו ורצה לקבוע באותה מדינה יכול לעכב על ידו ולומר קא פסקת לחיותא ואי שייך אכרגא להתם שפורעני מס גולגולתם לארזין אחד דמי כמאן הדוה תריוויה מאותה העיר ולא מצי מעכב ליה: דנפשיה. כלומר לשכני לא מצי מעכב ורב הונא בריה דר"י לא ט"ל הא דרב הונא דלעיל. צ.) לא צריכא דלא שייך מאי. מי אמרי' הואיל דמתא חדא תריוויה אע"ג דלא שייך כרגייהו בחדא לא מצי מעכב ליה. או דלמא כיון דלמבוי ידידה הוא מעבי מעכב דלא ליקבע במבוי ידידה תיקי:

ב"מ עג: סוף ד"ה נטר]: **תנאי** **היא** **דתניא** בו'. תימה לרשצ"א דלמאי לא מיימי ט) (הצרייתה) דלעיל דממה נפשך רבי יהודה דלמר לא יתלק חנוני קליות אגוזים לתינוקות פליג אהך ברייתא ושמא ניחא לאתויי תנאי דפליגי צהצ"ה דהיי: **בְּרִפְיִן** **בני** **מבוי** **זה** **את** **זה** **בו'** **ולא** **מא****ד** **תינוקות**. נראה לר"י דבמלמד תינוקות נכרים איירי ולא יתכן אי גרס לעיל אחד מצני מבוי דהא מוקמינן ליה ט) צתינוקות נכרים ומעכבין עליו צני מבוי והכא קאמר דלשכיני אינו כופוה ואפילו רשצ"ג לא פליג אלא משום דפסיק לחיותיה אצל משום קול תינוקות לא חייס ומיהו לפי מה שפירשתי [לעיל] דגרסינן אחד מצני חצר אחי שפיר ולר' שמשון צן אצריהם נראה דהכא צתינוקות ישראל אפילו אחר תקנת יהושע צן גמלא ושאי הכא דכנר יש שם מלמד תינוקות אחר וצסמון דקאמר דמודה רב הונא צמקרי דרדקי דלא מזי מני מעכב ורב מרי דלא שכיניו אי לאו^א דכפירש הקונטרס וכוותיה קיימא לן לגצי רב הונא דצתרא הוא: **וְאִי** **שייך** **בברגא** **דהבא** **לא** **מצי** **מעכב**.^ב פירוש צני העיר אצל צני מבוי מני מעכבי שלא יכנס צמבואס: **צנתרא** הוא: **וְאִי** שייך בברגא דהבא **לא** **מצי** **מעכב**.^ב

אמרי' הואיל דמתא חדא תריוויה אע"ג דלא שייך כרגייהו בחדא לא מצי מעכב ליה. או דלמא כיון דלמבוי ידידה הוא מעבי מעכב דלא ליקבע במבוי ידידה תיקי:

לא יחפור פרק שני בבא בתרא

מאי טעמא עזדם הכי. שלא הרגת את הנקיבות: **אס זכר עמלק**: **ארוז** **מונע** **חרצו**. סיפיה דהאי קרא הוא: **שאלא**. נוטע כרמוי) למחצה: **אומנא**. מקיז דס: **סופר** **מסא**. לצלר: **כמוסרין** **ועומדין** **דמו**. שלא יקלקלו ואס קלקלו מסלק להו צלא אחריימא אע"פ

שלא תחרו צו קודס לכן: **פסידא** **דלא** **הדר**. כגון אלו שמשנמנבלה הצהמה או הרג המקיז והסופר כתב ספר תורה בטעות: **דאוקי** **ריחיא**. לטחון ולשכור: **מרחיקין** **מזודס** **הדג** **מן** **הדג**. ז"ד שנתן עיניו צדג עד שהכיר חורו מרחיקין שאר זיידין מזודתס משס אלמא אע"ג דלא וזה ציה ולא מטא לדיה מרחיקין משס דא"ל קא פסקת לחיותי: **שאני** **דגיס** **דיהצי** **סיירא**. נותנין עין צהצטס להיות ט) נוהגים לרוץ למקום שראו שם מזונות הליכך כיון ששכיר זה צתוח הוא שילמדנו דה"ל כמאן דמטא לדיה ונמלא צחירו מויקו אצל הכא מי שצא אצלי יצא ומי שצא אלנך יצא: **שמרגינס**. צנא אאלו כשאצותיהם שולמין אותן אל הצמיות לקנות מן המזונות: **שיוסקי**. שקדים: **אצל** **הכא**. שזה העמיד תחילה והרגיל להשמכר צכן חה צא לירד אצלו לאומנותו אומר לו פסקת לחיותאי: **שלא** **להושיב** **ציניסן** **חייט** **וצורסקי**. ממקום אחר להשכיר לו צית צמצוי וי) וש כאן צני אותה אומנות: **ולשכיני**. הדר צמצוי כמוהו: **אינו** **כופוה**. מלייר לאותו אומנות: **רשצ"ג** **אומר** **כו'**. ורב הונא הוא דלמר כרשצ"ג: **מאי** **לעכב**. מלעשות כאן אומנותס ולהציא כאן למכור ואפילו לרבנן דלמרי לשכיני אינו כופוה: **ואי** **שייך** **צכרגא** **דהכא**. שנותן מס גולגלתו למושל העיר הזאת ככר מתא ט) לא מזי צר מתא לעכב עליו כל העיר ופשיטא לי צצר מצוי אצר מצוי דנפשיה לא מזי מעכב את המצוי מלייר לאומנותו כרבנן ולא כרב הונא מיהו איציעא לי צר מבואה אצר מבואה אחרניא מאי מי מזי מעכב ט) צן המצוי הזה או לא מי הוי שכיני ואינו כופיהו או דילמא שכיני דלמור רבנן צצר מבואה דההוא מצוי קאלמרי אצל צר מבואה אחרניא לאו שכיני הוא: **ומודה** **רב** **הונא**. דלמר לעיל צר מבואה דאוקי ריחיא כו' דלית ליה כרשצ"ג מודי הוא צמקרי דרדקי דלא מזי מעכב לצר מבואה מללמד גס הוא הצתינוקות שמתוך כך זיהרו צאומנותן שייראו זה מזה דלמר מר קנאת סופרים תרצה חכמה: **ומודה**

דלעיל דממה נפשך רבי יהודה דלמר לא יתלק חנוני קליות אגוזים לתינוקות פליג אהך ברייתא ושמא ניחא לאתויי תנאי דפליגי צהצ"ה דהיי: **בְּרִפְיִן** **בני** **מבוי** **זה** **את** **זה** **בו'** **ולא** **מא****ד** **תינוקות**. נראה לר"י דבמלמד תינוקות נכרים איירי ולא יתכן אי גרס לעיל אחד מצני מבוי דהא מוקמינן ליה ט) צתינוקות נכרים ומעכבין עליו צני מבוי והכא קאמר דלשכיני אינו כופוה ואפילו רשצ"ג לא פליג אלא משום דפסיק לחיותיה אצל משום קול תינוקות לא חייס ומיהו לפי מה שפירשתי [לעיל] דגרסינן אחד מצני חצר אחי שפיר ולר' שמשון צן אצריהם נראה דהכא צתינוקות ישראל אפילו אחר תקנת יהושע צן גמלא ושאי הכא דכנר יש שם מלמד תינוקות אחר וצסמון דקאמר דמודה רב הונא צמקרי דרדקי דלא מזי מצי מעכב ורב מרי דלא שכיניו אי לאו^א דכפירש הקונטרס וכוותיה קיימא לן לגצי רב הונא דצתרא הוא: **וְאִי** **שייך** **בברגא** **דהבא** **לא** **מצי** **מעכב**.^ב פירוש צני העיר אצל צני מבוי מני מעכבי שלא יכנס צמבואס: **צנתרא** הוא: **וְאִי** שייך בברגא דהבא **לא** **מצי** **מעכב**.^ב

מסורת הש"ס

א) [נפי' תוס' גיטין פה. ד"ה ומכין.] ב) [ב"מ קט.] ג) שם (ס. ד) [שם.] ד) גני רב אלפס והלש"י מבדעלין, ו) [תוספתא פ"א.] ו) [נפי' רש"י סד"ה ומודה רב הונא נראה דלא גריס לכל זה וכ"כ תוס' ג"כ להדיא צמקור ד"ה קנאת סופרים.] ח) צמ"א: כרמים, ט) [ג"ל המשנה,

תורה אור השלם

1 וְהָיָה בְּהָיִיתָ יְיָ אֱלֹהֶיךָ לְךָ מִכָּבֶד אֲבִיךָ מִסִּבִּיב בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר יְיָ אֱלֹהֶיךָ נָתַן לְךָ נַחֲלָה לְרִשְׁתָּהּ תִּמְחֹחַ אֶת זֶכֶר עֲמֻלְךָ תִּמְחֹחַ וְהַשְׁקִימֻם לֹא תִשְׁכַּח:

דברים כה יט
2 אַרְוֹר עֲשֵׂה מְלֹאכֶת יְיָ וְרַמְיָה וְאַרְוֹר מַעַע חֲרָבוֹ מִדְּמִיּוֹ מַח־י

הגהות הב"ח

א) גנ' ובר קרין אי"ל ליריד זכר אקרין: ב) שם מפני שמרגילן לבוא אצלו: ג) רש"י ד"ה שאני דגיס וכו' להיות רגילין לרוץ וכו' ומנן מצודה ומזונות וכו' וה"ל כמאן: ד) ד"ה שלא וכו' מבוי זה ויש כאן: ה) ד"ה ואי שייך וכו' ככר מתא הוא ודאי לא מצי מעכב מלייר כפ"ל ומצינת את המצוי נמחק: ו) בא"ד מעכב עליון צן המצוי הזה או לא: ז) תוס' ד"ה טפין וכו' מוקמינן ליה לעיל צמיקות:

מוסף רש"י

מקרי ינוקא. פסידא דלא הדר הוא דשצשמת כיון דעל על ב"מ סע.) אומנא. מוטל מתינוקות (שם.) וסופר מתא. המספר את אנשי העיר כמספורים (שם צד. ושם. ספור חתא).

מוסף תוספות

א.) [מ]לימוד של אמת. תוס' ב"מ ס. ב.) [ו]ואינו על ב"מ סע.) אומנא. מוטל מתינוקות (שם.) וסופר מתא. המספר את אנשי העיר כמספורים (שם צד. ושם. ספור חתא).
ב.) [נ]יירוד שרודצה העני להוריה בשכירות או וחבירו לקנות דבר אחד ומשי"ה נקרא רשע כי למה מחזר על זאת שטורה בה חבירו, וכו' אבל אם היתה התחרה דהפקר ליכא איסור שאם לא וכהבאות לאימצא אחרות.
ג.) תוספות קדושין ט. א.) [נ]יירוד לאומננו. שם. ה.) שהוא בן עירו. תוס' יי"ד. א.) כיון שהוא בן עירו ודינו כבר מבואה דנפשיה, שם. ד.) [נ]יכול לומר לו אל תעשה במבואה ירדי כבוד מבואה אבר. שם. ט.) אי קשיא, השתא אבר מתא אחריתי אי שייך בברגא לא מצי מעכב וכו', אבר מבואה אחריני דהוא בר מתא מצי מעכב וכו', לא דמאי דאמרין וכו' דלא מצי מעכב. שם.

^[1] נראה דל"ץ בר מבואה דאוקי ריחיא ואתא בר מבואה צציה מההוא מצוי ולא היה כו': צ) [נמד' רבינו ז"ל אלו נראה שהיה גורם כמאן ואי שייך צכרגא דהכא הא דלמא דלתא מני לעכב לא צריכא דלא שייך מאי עד כאן וכ"כ מדברי הרמב"ם ז"ל צפ"י מהל' שמים שגם כן ע"ש].